

**พจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
The Efficient Performance Dictionary of School Administrators
In the Secondary Educational Service Area Office**

ชนิษฐา พลายเพชร*
Khanittha Phlaiphet
ประเสริฐ อินทร์รักษ์**
Prasert Intarak

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) สร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 331 โรง ผู้ให้ข้อมูลโรงละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 993 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ 2) ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อม และ 3) ผลจากการสร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มี 8 หมวดหมู่ ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน 75 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ: พจนานุกรม/ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

* นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to 1) know the elements of efficient performance of school administrators, 2) know the causal correlation of elements efficient performance of school administrators and 3) construct the dictionary of efficient performance of school administrators. The samples consisted of 331 schools in the secondary educational service area office; the respondents were a school director, a president of primary educational school board, and a teacher, totally 993 persons. The research findings revealed that: 1) Elements of efficient performance of school administrators in the secondary educational service area office were composed of 8 elements, 2) The research of causal correlation of elements of efficient performance of school administrators they affect directly and indirectly each other, and 3) The construction's result of efficient performance of school administrators in the secondary educational service area office found that the dictionary of efficient performance of school administrators. From the 8 elements of efficient performance of school administrators totally 75 KPIs.

Keywords: Dictionary/ Efficient Performance of School Administrators

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในสังคมแห่งการแข่งขัน กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้ องค์การต่างๆ ต้องปรับตัวเข้าสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ บุคลากรและแรงงานต้องมีความรู้และทักษะหลายด้าน ต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ รู้จักเพิ่มเติมความรู้ และทักษะใหม่ๆ ให้แก่ตนเอง สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของกระแสต่างๆ ที่เกิดขึ้น (สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน, 2550: 1) ทั้งนี้เพื่อก้าวตามให้ทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้นองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งถึงแม้จะมีเป้าหมายในการดำเนินงานที่แตกต่างกันก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่า องค์การเหล่านั้นไม่ต้องให้ความสำคัญต่อกระแสที่เกิดขึ้นดังกล่าว เพราะถ้าหากองค์กรหยุดนิ่งอยู่กับที่ก็ถือได้ว่าเป็นการตกยุคสมัย เป็นองค์กรที่ล้าหลังทันที ซึ่งเหตุผลไม่ว่าจะเป็นธุรกิจ และอุตสาหกรรมใดรวมทั้งภาครัฐก็ต้องเปลี่ยน

บทบาทการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างศักยภาพทั้งในเรื่อง การแข่งขันที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรง และการสร้าง ประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน อันจะส่งผลให้องค์กรอยู่รอดและก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคง (ณัฐพันธ์ เชรนนท์, 2552: 28)

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและความสามารถต่างๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้ทันการเปลี่ยนแปลง รวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สมเดช สีแสง, 2549: 155) ในการพัฒนาคนดังกล่าว สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ มาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และดำเนินการตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุง แก้ไข และรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 1-2) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในระดับสถานศึกษาภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากร คน เงิน วัสดุ และการจัดการที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาในทุกงาน ก็เพื่อส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อคุณภาพนักเรียน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะทราบและเข้าใจในประเด็นนี้ดี แต่ในทางปฏิบัติ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามักประสบปัญหาและข้อจำกัดจำนวนมากจนทำให้คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ได้พยายามยกระดับมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้น โดยมีความเชื่อประการหนึ่งว่า หากการบริหารสถานศึกษามีแนวทางการจัดการที่ดีหรือมีมาตรฐานแล้ว ย่อมจะช่วยให้การเรียนการสอน และการดำเนินการอื่นๆ ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และคุณภาพนักเรียนจะได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐาน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555: 20-23)

ความสำเร็จของสถานศึกษา ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถใน

การบริหารงาน ในการจัดการด้านต่างๆ ในสถานศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ทำงานด้วยความมีจิตใจที่แน่วแน่ มั่นคง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และปัญหานั้นๆ ที่จะต้องเผชิญและต้องหาทางแก้ไขให้สำเร็จ และส่งผลถึงความสำเร็จของสถานศึกษา (ณัฐฐลิตา ศิริรัตน์, 2555: 3)

การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้น สามารถดำเนินการได้จากการประเมินตามเกณฑ์ของหน่วยงานต่างๆ เช่น เกณฑ์การประเมินจากคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ศุภสภา และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้ เกณฑ์ของแต่ละหน่วยงานจะมีรายการประเมินที่แตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการจัดทำพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาของหน่วยงานตนเอง โดยผลการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของสถานศึกษาในภาพรวมได้

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ค้นหาค้นหาองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และสร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้า และผู้ที่ต้องการนำพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาไปเป็นแนวทางในการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในตำแหน่งอื่นๆ รวมทั้งหน่วยงานที่สนใจนำพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาไปใช้ในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. เพื่อทราบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

3. เพื่อสร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นพหุตัวแปร

2. องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์กัน

3. พจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นกลุ่มตัวแปรที่จัดเรียงตามหมวดหมู่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

3. นำผลจากข้อ 1 และ 2 มาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วเสนอ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ (IOC) จำนวน 5 ท่าน ได้ผลการวิเคราะห์ค่า IOC ผ่านทุกข้อ จำนวนข้อคำถาม 139 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 โรง ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) (Conbach, 1984: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9936

4. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยมีรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากร ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2,362 โรง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ตัวอย่างจำนวน 331 โรง โดยใช้วิธีการดังนี้

1) เลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติ (probability sampling) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) โดยแบ่งกลุ่มของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นเขตตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ คือ เขตตรวจราชการ กรุงเทพมหานคร และเขตตรวจราชการที่ 1-18 ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น 19 เขตตรวจราชการ

2) สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในแต่ละเขตตรวจราชการ ให้ได้เขตตรวจราชการละ 1 สำนักงานเขตพื้นที่ โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3) หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากรในแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่ที่ได้มาจากข้อ 2 เพื่อให้ได้ 331 โรงเรียน

กำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน และครูผู้สอนที่เป็นตัวแทนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน รวมทั้งสิ้น 993 คน

5. วิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เทคนิค Factor Analysis วิเคราะห์ระดับการบริหารประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยคำนวณค่ามัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เทคนิค Path Analysis และจัดกลุ่มเพื่อทำพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นกระพือคำถามในงานวิจัยทั้งสิ้น 132 รายการ

2. ผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นกระพือคำถามในงานวิจัยทั้งสิ้น 92 รายการ

3. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีสาระสำคัญที่สามารถนำไปใช้เป็นกระพือคำถามในงานวิจัยทั้งสิ้น 38 รายการ

จากการวิเคราะห์เอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถรวบรวมสาระสำคัญที่นำไปใช้เป็นกระพือคำถามในการวิจัยได้ทั้งสิ้น 139 ข้อ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 285 โรงเรียน เพื่อสกัดตัวแปรให้เหลือตัวแปรที่สำคัญ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 855 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 590 คน คิดเป็นร้อยละ 69.01 เป็นหญิง 265 คน คิดเป็นร้อยละ 30.99 มีอายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 517 คน คิดเป็นร้อยละ 60.47 น้อยที่สุดคือมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.35 การศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 490 คน คิดเป็นร้อยละ 57.31 น้อยที่สุด คือ การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 2.69 และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน 31 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 316 คน คิดเป็นร้อยละ 36.96 น้อยที่สุดคือ ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 15.32

2. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมตัวแปรทั้ง 139 ข้อ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ระหว่าง 4.11-4.57 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับมากถึงมากที่สุด โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือ ตัวแปรที่ 25 ผู้บริหารมีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.38) ส่วนตัวแปรที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ตัวแปรที่ 123 ผู้บริหารมีความสามารถด้านกีฬา ($\bar{X}=4.11$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน พบว่าอยู่ระหว่าง 0.36-0.66 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน แต่มีบางตัวแปรที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันไม่มาก

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) ด้วยวิธีการสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis: PCA) เพื่อให้ได้ตัวแปรที่สำคัญขององค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มี 8 องค์ประกอบ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังตารางที่ 1

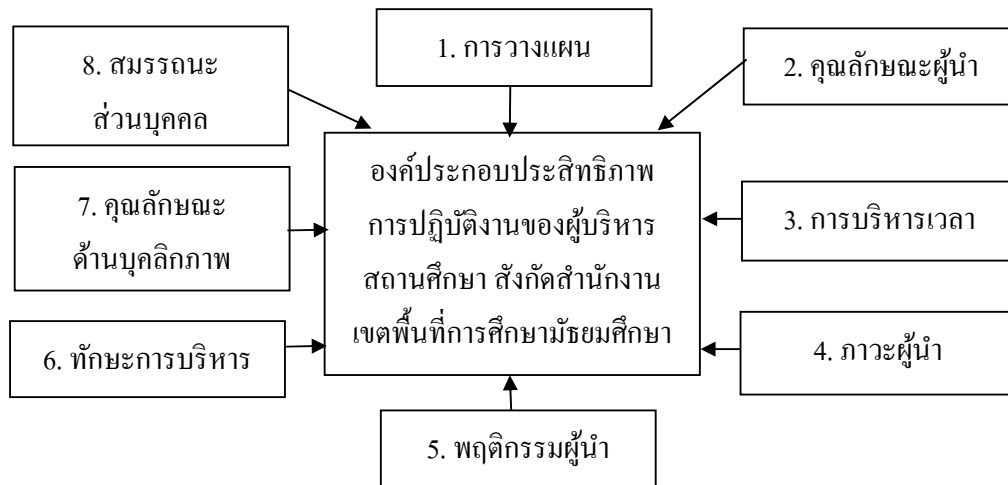
ตารางที่ 1 องค์ประกอบและค่าความแปรปรวนของตัวแปรองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ข้อที่	ชื่อองค์ประกอบ	จำนวนตัวแปร	ค่าความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน
1	องค์ประกอบที่ 1	13	14.879	10.704
2	องค์ประกอบที่ 2	12	12.160	8.748
3	องค์ประกอบที่ 3	8	11.718	8.430
4	องค์ประกอบที่ 4	10	11.711	8.425
5	องค์ประกอบที่ 5	7	11.167	8.034
6	องค์ประกอบที่ 6	10	10.765	7.744
7	องค์ประกอบที่ 7	8	9.911	7.130
8	องค์ประกอบที่ 8	7	7.801	5.612
รวม		75	71.348	64.829

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถจัดกลุ่มองค์ประกอบได้ทั้งหมด 8 องค์ประกอบ และมีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่า 1.00 และสามารถอธิบายความแปรปรวนของ

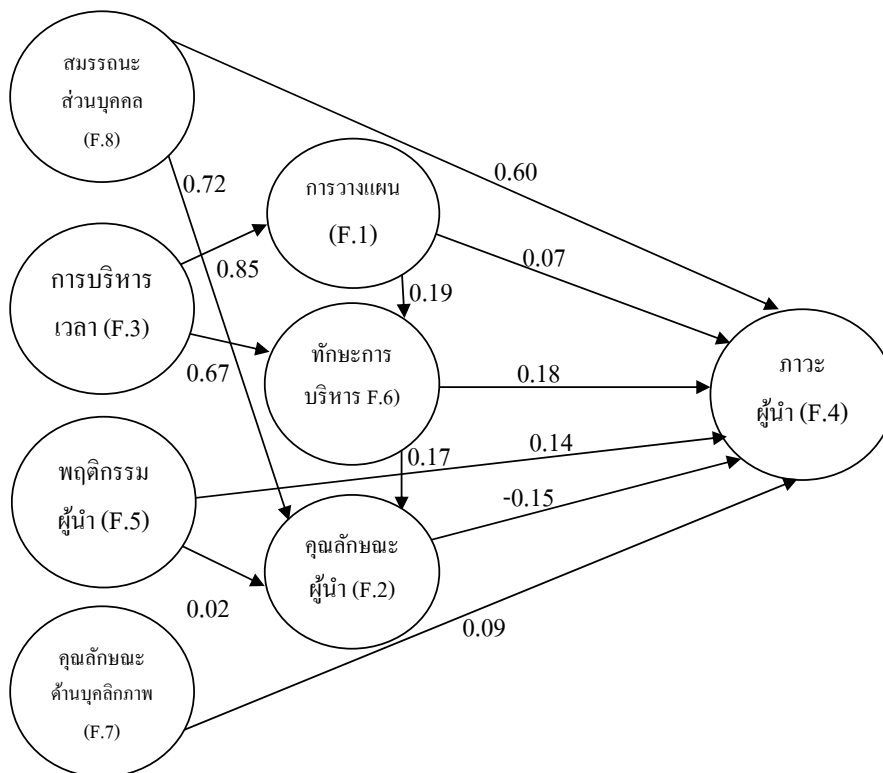
องค์ประกอบได้ร้อยละ 71.348

จากผลการวิเคราะห์ตามตารางองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Path Analysis) เพื่อสร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

จากแผนภูมิที่ 2 พบว่า สมรรถนะส่วนบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านทางคุณลักษณะผู้นำ การบริหารเวลามีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านการวางแผนและทักษะการบริหาร พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านทางคุณลักษณะผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ การวางแผนมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านทักษะการบริหาร ทักษะการบริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านคุณลักษณะผู้นำ และคุณลักษณะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ

ตอนที่ 4 สร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และการยืนยันข้อค้นพบจากงานวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ

พจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 8 องค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalues) และกำหนดรหัสของแต่ละองค์ประกอบเพื่อความสะดวกในการเขียนพจนานุกรมแยกเป็นหมวดหมู่ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่นำมาสร้างพจนานุกรม

องค์ประกอบ ที่	พจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (Performance Dictionary)		รหัส
1	การวางแผน (Planning)		PI
2	คุณลักษณะผู้นำ (Characteristics)		C
3	การบริหารเวลา (Time Management)		TM
4	ภาวะผู้นำ (Leadership)		L
5	พฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behaviors)		LB
6	ทักษะการบริหาร (Management Skills)		MS
7	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality)		P
8	สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies)		PC

การเขียนพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขียนเรียงลำดับองค์ประกอบที่มีความแปรปรวนมากไปหาองค์ประกอบที่มีความแปรปรวนน้อย ซึ่งเขียนตามรหัสที่กำหนด และในแต่ละองค์ประกอบ (รหัส) จะนำข้อคำถามมาเขียนเป็นตัวชี้วัดผลงาน โดยเรียงลำดับจากการเขียนข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยมากไปหาข้อคำถามที่มีค่าน้ำหนักปัจจัยน้อย โดยการเขียนพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ยึดแนวทางการเขียนตามรูปแบบของ อาภรณ์ ภูวพิทักษ์ (2554: 23-27) โดยมีรายละเอียด 15 ประเด็น คือ 1) ความหมาย 2) มุมมอง (ด้าน) แบ่งออกเป็น 5 มุมมอง เพื่อความสะดวกในการนำไปใช้สำหรับผู้สนใจ ได้แก่ 2.1) ครูสภา (ครูสภา สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2557: 3-8) ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านมาตรฐานการปฏิบัติตน 2.2) ก.ค.ศ. (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2555: 12-17) ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านวินัย คุณธรรมและจริยธรรม ด้านความรู้ความสามารถ และด้านผลการปฏิบัติงาน 2.3) สมศ. (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555: 20-23) ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านตัวบ่งชี้พื้นฐาน ด้านตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และด้านตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม 2.4) BSC (ณัฐพันธ์ เชรนนันท์, 2552: 300-302) ประกอบด้วย 4 มุมมอง คือ มุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านลูกค้า มุมมองด้านกระบวนการภายใน และมุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต และ 2.5) งานวิจัยตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ ด้านการวางแผน

ด้านคุณลักษณะผู้นำ ด้านการบริหารเวลา ด้านภาวะผู้นำ ด้านพฤติกรรมผู้นำ ด้านทักษะการบริหาร ด้านคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และด้านสมรรถนะส่วนบุคคล 3) วัตถุประสงค์ 4) สูตรคำนวณ 5) หน่วยวัด 6) ความถี่ในการเก็บข้อมูล 7) ผู้กำหนดเป้าหมาย 8) หน่วยงานเจ้าภาพ 9) ที่มาของเป้าหมาย 10) ข้อมูลดิบในอดีต 11) เป้าหมายของปีปัจจุบัน 12) ระดับการประเมิน 13) แผนดำเนินการ โดยเขียนตามแนวคิดของเดมมิง (Deming) (วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล, 2557: 15-16) หรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งกล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) 14) เอกสารที่เกี่ยวข้อง และ 15) ผู้เก็บข้อมูล มีรายละเอียดของพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. เมื่อนำข้อกระทงคำถามที่ได้จากการวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา มาพิจารณาเพื่อรวมข้อคำถามที่มีความสอดคล้องกัน พบว่าสามารถนำไปใช้เป็นกระทงคำถามในงานวิจัยทั้งสิ้น 139 รายการ

2. องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบเรียงตามลำดับน้ำหนักองค์ประกอบ ที่ได้จากมากไปหาน้อย คือ 1) การวางแผน 2) คุณลักษณะผู้นำ

3) การบริหารเวลา 4) ภาวะผู้นำ 5) พฤติกรรมผู้นำ 6) ทักษะการบริหาร 7) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และ 8) สมรรถนะส่วนบุคคล องค์ประกอบ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จึงเป็น พหุตัวแปร ตามสมมติฐานของการวิจัย

3. ผลการวิจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า สมรรถนะส่วนบุคคล มีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านทางคุณลักษณะผู้นำ การบริหารเวลามีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านการวางแผน และทักษะการบริหาร พฤติกรรมผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านคุณลักษณะผู้นำ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ มีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ การวางแผนมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านทักษะการบริหาร ทักษะการบริหารมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อภาวะผู้นำโดยผ่านคุณลักษณะผู้นำ และคุณลักษณะผู้นำมีอิทธิพลทางตรงต่อภาวะผู้นำ

4. ผลจากการสร้างพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า พจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการวิเคราะห์ องค์ประกอบ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้ 8 องค์ประกอบ นำมาจัดเป็นหมวดหมู่ของพจนานุกรม ได้ 8 หมวดหมู่ ปรับข้อความคำถามของทุกหมวดหมู่ ให้เป็นประโยคเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดผลงาน

(Performance Indicators) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผน (Planning: PI) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 13 ข้อ องค์ประกอบที่ 2 คุณลักษณะผู้นำ (Characteristics: C) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 12 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 การบริหารเวลา (Time Management: TM) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 8 ข้อ องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำ (Leadership: L) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 10 ข้อ องค์ประกอบที่ 5 พฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behaviors: LB) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 7 ข้อ องค์ประกอบที่ 6 ทักษะการบริหาร (Management Skills: MS) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 10 ข้อ องค์ประกอบที่ 7 คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ (Personality: P) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 8 ข้อ และองค์ประกอบที่ 8 สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competencies: PC) ประกอบด้วยตัวชี้วัดผลงาน จำนวน 7 ข้อ รวมตัวชี้วัดผลงานทั้งสิ้น จำนวน 75 ตัวชี้วัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นำไปสู่ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประเมิน ส่งผลให้ครูผู้สอน และนักเรียนได้พัฒนาได้เต็มศักยภาพอันเป็นความสำเร็จของการจัดการศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะทั่วไป ดังต่อไปนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาสมรรถนะส่วนบุคคล เรียนรู้วิธีการบริหารจัดการเวลาที่ดี สร้างพฤติกรรมผู้นำ และมีบุคลิกลักษณะด้านบุคลิกภาพ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องการวางแผนกลยุทธ์ และนำไปปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาทักษะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาคุณลักษณะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำ

6. พจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เปรียบเสมือนเครื่องมือในการนำทางสู่การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้ โดยการประเมินสามารถเลือกมุมมองในการประเมินได้จาก 4 หน่วยงาน คือ ครูสภา คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) BSC และผลการวิจัยของผู้วิจัยเอง

7. การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา จากพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เป็นการประเมินโดยใช้คะแนนเชิงปริมาณ และเทียบค่าเป้าหมายซึ่งกำหนดจากฐานข้อมูลในอดีต ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพเป็นจริง ดังนั้นผลการประเมินจึงมีความชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ควรศึกษาวิจัยองค์ประกอบต่างๆ ของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

3. อาจทำการวิจัยเชิงทดลองโดยสร้างรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

4. จัดทำพจนานุกรมในประเด็นอื่นที่สนใจ โดยใช้แนวทางในการจัดทำพจนานุกรมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาครั้งนี้เป็นแนวทางในการจัดทำ

เอกสารอ้างอิง

- คุรุสภา สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2557). **มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2557. จาก <http://www.ksp.or.th/ksp2013/content/view.php?mid=136&did=255>.
- ณัฐฐ์ลิตา ศิริรัตน์. (2555). **บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2555. จาก <http://www.nidtep.go.th/emag/reseach/knowledge.htm>.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันทน์. (2552). **การจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic: Mangement**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วีรวิทย์ เลิศไทยตระกูล. (2557). **ปรัชญาของ PDCA**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม 2557. จาก business.east.spu.ac.th/admin/waaa_file/A37322PDCA.pdf.
- สมเดช ศรีแสง. (2549). **คู่มือการบริหารโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ: แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) การพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์**. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2555). **มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2555. จาก <http://www.moe.go.th/webtcs/Table6/Law/Law.htm>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554)**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553**. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน. (2550). **แผนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพมหานคร: รังสีการพิมพ์.
- อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์. (2554). **Performance Indicators (PLs) Dictionary เล่ม 1**. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- Conbach, Lee J. (1984). **Essentials of psychological Testing**. 4th ed. New York: Harper&Row Publishers.